

Přes prostorovou blízkost obou stanovišť je z rozboru kamenné industrie patrné, že se z technologického hlediska a ze zastoupení vúdčích typů nástrojů nejedná o stejnou technologickou skupinu. Na lokalitě Tísek 2 jsou nástroje středopaleolitické, kdežto nástroje na lokalitě Tísek – Folinky jsou zastoupeny typy nástrojů, které by mohly signalizovat také příslušnost ke starší fázi mladého paleolitu, a to aurignacienu.

Literatura

Diviš, J. 2022: Paleolit Poodří. *Archeologie Moravy a Slezska XXII*, 30–81.

Summary

In April 2022, a new Paleolithic site was discovered near Tísek (Bilovec-Horní Předměstí cadastral area, Nový Jičín District), where 82 pieces of chipped stone industry, mainly made of glacial silicites and quartz, had been collected by 2024 (Fig. 1). The typo-technological characteristics indicate that the tools belong to the Middle Paleolithic, with endscrapers and side scrapers being the most common. Despite the site's proximity to Tísek – Folinky, the tool assemblages differ significantly.

Jan Diviš, Daniel Fryč

Brankovice (okr. Vyškov)

„Široké galašky“.

Mladý paleolit. Ojedinelé artefakty. Povrchový nález. Průzkum. Uložení nálezu: dočasně u autora.

Lokalizace: WGS-84: 49.1640539N, 17.1411697E

Severně od obce Brankovice na výrazném kopci v trati „Široké galašky“, přibližně 10 m severovýchodně od triangulačního bodu kóty 308 m našel autor zprávy dne 28. 8. 2024 čepel ze silicitu gracigenních sedimentů a úštěp z rohovce typu krumlovský les, obojí se silnou patinou. Poloha je velmi nápadná, obtékána třemi vodotečemi a leží v přirozeném koridoru pro průchod ze Ždánického lesa do Zdounecké brázdy. Před rokem 1941 zde byl podle M. Mazálka nalezen fragment bíle patinované čepele.

Vyvozovat na základě nevýrazných typů štípané industrie závěry o kulturní příslušnosti k aurignacienu, jak je psáno v mapových aplikacích Národního památkového ústavu, se mi jeví jako poněkud odvážné, a ani výrazná poloha místa, která je jinak pro aurignacien typická, mě však již vzhledem k nově objeveným a dosud nepublikovaným bohatším stanicím v Litenčické pahorkatině (některé nálezy přísluší epigravettienu a epiaurignacienu) vede k opatrnosti. Než bude k dispozici typologicky výraznější kus, nebo ještě lépe soubor, držel bych se obecného zařazení této lokality do mladého paleolitu.

Literatura

Mazálek, M. 1960: Paleolitický výzkum Bučovska na Moravě. *Časopis Moravského musea v Brně XLV*, 27–68.

Summary

On the prominent hill in the 'Široké galašky' field (Brankovice cadastral area, Vyškov District), approximately 10 m north-west of the triangulation point at a 308 m elevation, a blade made from siliceous glacial sediments and a flake of Krumlovský-les type chert were recovered, both heavily patinated.

Petr Šmácho

Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město)

Bohunice; Ul. Jihlavská, ul. Dlouhá, parc. č. 1240/11.

Bohunicien. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.1726586N, 16.5848844E

Začátkem roku 2024 byla zahájena výstavba nové polyfunkční budovy v Brně-Bohunicích, u křižovatky ulic Jihlavská a Dlouhá. Během hloubení až cca 10 m hluboké základové jámy se v hloubce 2 až 3 m narazilo na geologickou vrstvu datovanou do období mladého paleolitu, do období bohunicien (cca 40 000 až 35 000 př. n. l.), známého z minulých nedalekých výzkumů (Škrdla, Tostevin 2003; 2005). Na její úrovni bylo dokumentováno více než 20 uhlíkových čoček (možných zbytků ohnišť), víceméně rovnoměrně rozprostřených po ploše stavby. Na jednom místě bylo přistoupeno k dokumentaci profilu o výšce cca 7 m, na kterém lze v rámci Moravy unikátně sledovat vývoj prostředí od poslední doby meziledové (před cca 120 tisíci lety) po konec doby ledové (před 12 tisíci lety). Ve spolupráci s kolegy z Ústavu geologických věd Masarykovy Univerzity a Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i., bylo odebráno množství vzorků pro přírodovědné analýzy (palynologie, makrozbytky, antrakologie, sedaDNA aj.), které budou dále zkoumány v rámci projektu „Připravení na budoucnost: porozumění dlouhodobé odolnosti lidské kultury“, což napomůže rekonstruovat vývoj osídlení a přírodního prostředí Střední Evropy v době ledové.

Literatura

Škrdla, P., Tostevin, G. 2003: Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 44, 188–192.

Škrdla, P., Tostevin, G. 2005: Brno-Bohunice, analýza materiálu z výzkumu v roce 2002. *Přehled výzkumů* 46, 35–61.

Summary

In 2024, a rescue archaeological excavation was carried out in the cadastral area of Bohunice (Brno-City District), near the junction of Dlouhá and Jihlavská streets. The excavation revealed traces of human activity (hearths) dated to the Bohunician period.

Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Holásky, okr. Brno-město)

Holásky, Tuřany; „U Tuřan“.

Mladý paleolit. Ojedinelý artefakt. Povrchový nález. Průzkum. Uložení nálezu: dočasně u autora.

Lokalizace: WGS-84: 49.1432931N, 16.6607319E

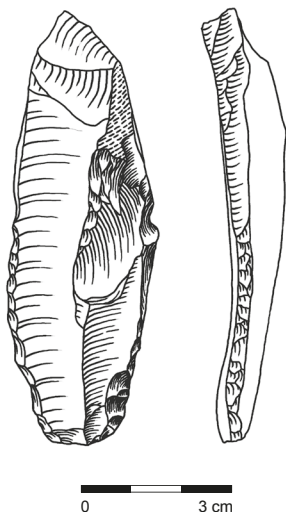
V roce 2019 byl při povrchovém průzkumu rozsáhlé dílny na broušenou industrii, nacházející se na pomezí katastrů Brno-Holásky a Brno-Tuřany v polní trati „U Tuřan“ (Bílá 1974; Trnová et al. 2024) nalezen artefakt v podobě středního klínového rydla (obr. 2). Oblast výskytu neolitických nálezů je situována na mírném svahu, pozvolna klesajícím k jihovýchodu směrem k Tuřanskému potoce. Nadmořská výška v místě nálezu paleolitického artefaktu zhruba na jižním okraji neolitické dílny činí 227 m.

Bezprostřední podloží v místě nálezu je tvořeno hrubými až balvanitými štěrky pleistocenní tuřanské terasy pestrého litologického složení, v jejímž podloží se nachází miocenní písky a vápnité jíly odkryté v dnes již nefunkční a nepřístupné

pískovně při západním okraji lokality. V nadloží šterků, které vystupují spíše ve východní části svahu s mírně nižší nadmořskou výškou, jsou uloženy sprašové hlíny.

Střední klínové rydlo je vyrobeno na distální části velké čepele z jemného pazourku. Šedobílá patina pokrývá stejnoměrně obě strany, nepravidelně proužky na obou plochách, zřejmě organického původu, jsou patinovány silněji do běla. Suportem je čepel s několika sériemi stejnosměrných dorsálních negativů, jejíž hřbet byl snížen dodatečnou reparací. Nejde tedy o čepel vodičí. Původně čepel nesla oboustrannou retuš, zachovanou nyní pouze v dolní polovině. Výše byla odstraněna rydlými údery, zleva minimálně třemi, zprava asi dvěma. Dochovaly se ovšem jen stopy těch rydlých úderů, které nedosáhly distálních konců negativů po úderech starších. Poslední jsou dva krátké negativy na levé straně rydla.

Nástroj jeví vyspěle mladopaleolitický ráz a spadá pravděpodobně do některé z jeho mladších fází. Jiné patinované artefakty ze silicitů se na lokalitě nevyskytly.

Obr. 2. Brno-Holásky. Klínové rydlo. Kresba T. Janků.

Fig. 2. Brno-Holásky. Dihedral burin. Drawing by T. Janků.

Literatura

- Bílá, M. 1974: Štípaná, broušená a „ostatní“ kamenná industrie z neolitického sídliště „U Holásek“. Rkp. diplomové práce. Univerzita J. E. Purkyně v Brně. Přírodovědecká fakulta. Katedra mineralogie a petrografie. Uloženo: Ústřední knihovna Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity.
- Trnová, K., Gadas, P., Bartík, J., Buriánek, D., Přichystal, A., Slavíček, K. 2024: Metabasite Artefacts from the Neolithic Settlement at Brno-Holásky/Tuřany Compared to the Potential Source Rocks within the Želešice Metabasite Body Based on Petrography and Mineralogy. *Interdisciplinaria Archaeologica. Natural Sciences in Archaeology* XV(1), 77–92.

Summary

A medium-sized dihedral burin on a flint blade (Fig. 2) was found at the settlement site in the cadastral area of Holásky (Brno-City District), where a substantial assemblage of unpatinated chipped stone industry, along with evidence for the workshop production of polished tools, was also recovered.

Petr Gadas, Martin Oliva

Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)

„Brněnská podkova“.

Magdalénien. Ojedinělý artefakt. Náhodný zásah/nález. Průzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropolos.

Lokalizace: WGS-84: 49.2342881N, 16.7233667E

V létě 2018 našel autor zprávy na hranici katastru Brna-Líšeň na žluté turistické cestě pod hradiskem Chochola, cca 50 m západně od známého paleontologického naleziště trilobitů ve výchozu březinských břidlic, reziduum čepelkového jádra z kvalitního částečně patinovaného silicitu. Artefakt, který pravděpodobně souvisí s magdalénienským osídlením nedalekých jeskyní, byl vyplaven po bouři a jen částečně vyčníval nad povrch pěšiny ve svahu.

Literatura

Neuvejeno.

Summary

In the summer of 2018, a residual blade core made of high-quality, partially patinated silicite was discovered on the yellow hiking trail below the Chochola hillfort, near the boundary of the Líšeň cadastral area (Brno-City District).

Petr Šmácho

Brno (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)

„Kostelíček“; Brno-Líšeň III.

Střední paleolit. Magdalénien. Ojedinělé artefakty. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Moravské zemské muzeum – Ústav Anthropolos.

Lokalizace: WGS-84: 49.2083003N, 16.7055300E

Archeologická lokalita na nápadném návrší v Líšni v trati „Kostelíček“ byla známa již před sto lety J. Kniesovi. V polovině třicátých let 20. století zde sbíral štípanou industrii J. Lavický, který ve svém archeologickém deníku (Lavický 1935–1943) uvádí, že zde na ploše 50 × 20 m na vrstevnici 330 m n. m. (podle Topografické sekce 3. vojenského mapování 1 : 25000) převládá neolit. Jeho deník obsahuje i protokol ze dne 19. 12. 1936, z něhož vyplývá, že z této lokality předal 40 kusů nalezených artefaktů do Oddělení moravského pravěku Zemského muzea v Brně. Od roku 1936 a ve čtyřicátých letech zde sbírali V. Gebauer, E. Furthner a K. Valoch, který z této polohy souhrnně eviduje čtyři retušované paleolitické nástroje (malý bifas, zlomek listovitěho hrotu, škrabadlo, dvojité jádrovitý hoblík) a k nim průvodní debitaž.

V průběhu cca deseti sběrů autor zprávy na lokalitě zaznamenal čtyři drobné koncentrace paleolitické štípané industrie a náleзовou situaci se pokusil zachytit zákresem do ortofotomapy (obr. 3). Nejvýchodnější z nich se nachází na temenu kopce v polní trati „Kostelíček“ a další nedaleko jižním směrem, v místě, kde se nad zásypem pro bažanty láme svah jiho-jihozápadním směrem. Tyto dvě polohy byly sice co do počtu nalezených kusů paleolitické štípané industrie nejbohatší, avšak jednalo se jen o úštěp a drobný výrobní odpad a ani jeden formální nástroj. Podle K. Valocha (1950) se paleolitická industrie nacházela ponejvíce na rozhraní dnes již zrušeného velkého třešňového sadu a pole. Toto zpřesňuje M. Oliva (Oliva 1985), který uvádí, že tomu tak mělo být v nadmořské výšce 335 m